

Dinsdagconferentie 29 september 2015 'Verlies & Kunst'

Maria Nolet neemt ons mee in de wereld van Pieter Breughel den Ouden. We starten de conferentie met het gedicht 'Musée des Beaux Arts' van Milosz vertaald door Bernlef. Maria vertelt ons vervolgens dat wij onze oorspronkelijke wijze van waarnemen, zoals dat bij kinderen nog het geval is, verloren hebben (Robinson). Maar door oefening, innerlijk leeg worden en veel geduld valt dat wellicht weer aan te leren (Fortmann). Willem van Hussem zegt bovendien: Wanneer je kijkt zie je nog niet, wanneer je ziet, grijpt het je aan.

Deze bijeenkomst is er dus op gericht ons weer te leren waarnemen.

Maria heeft haar conferentie als volgt ingedeeld: we gaan naar een schilderij van Pieter van Breughel kijken en we krijgen in stilte een aantal details te zien. Daarna krijgen we een print van hetzelfde schilderij 'de Val van de Blinden' uit 1568 en aan de hand van een aantal gerichte vragen proberen we na te gaan wat er op het schilderij te zien is en wat dat voor ieder van ons betekent.

De Val van de Blinden Pieter Breughel den Oude, 1568

Wat zien deelnemers?

6 personen, met stok, de schouder vasthoudend van de voorbuurman. Het zijn goedgeklede blinden in een mooi dorp. Ze houden hun hoofd omhoog. Er is een beweging naar beneden. Er

is dynamiek, ze willen voorwaarts. De eerste man is in het water gevallen, zijn gezicht omhoog. De tweede is aan het vallen, de stok van de eerste steekt tussen zijn benen door. Deze stok staat loodrecht op de neerwaartse beweging. Het is een mooi dorp met een kerkje en een huis met trapgevel en wat boerderijen. De natuur is mooi, een boom aan de rivier valt op. Het is een welvarende omgeving. De voorste man kijkt om. Het centrum van het schilderij lijkt een hand op een schouder. Die hand bevindt zich in het verlengde van de stok omhoog en de kerk. Het verschil in ogen wordt opgemerkt. Muziekinstrument in het water.

Interpretaties

Wijzen de kerk en de boom aan het water een nieuwe weg? Denk aan psalm 1. De blinden zijn afhankelijk van elkaar en vertrouwen op elkaar. Willen zij elkaar helpen, waarschuwen? Toch, laat maar komen wat komt. Er kan sprake zijn van een ommekeer, ofwel door de verwijzing naar de kerk, ofwel door de val in het water, mogelijk de levensbron, de plant met de bloem ontspruit immers aan de geopende hand in het water en er valt licht tussen de bomen, juist boven het omhooggeheven gezicht. De blinden vragen: zien jullie ons wel? Hoe passend te antwoorden op die hulpvraag. De somberheid van de voorstelling heeft misschien te maken met het sombere tijdsgewricht, de Inquisitie en de Spaanse overheersing. Zijn wij zelf ook blind? Zijn onze leiders blind? Blinden die geleid worden door blinde leiders vallen allen in de gracht (Mt. 10,15). Hoe kan je ziende worden???? Is aandacht voldoende? Of een rein hart?